

Hea lugeja!

Kui palju on Sul aega oma igapäevaste tegemiste kõrvalt korraks aeg maha võtta ja lihtsalt olla? Õnnelik olla? Jah, kindlasti tahaksid, et seda aega oleks rohkem. Sest tegelikult on hetki, mille üle õnnelik olla, palju enam kui tähele oskame panna. Me lihtsalt ei adu, et see, kui hing tahab lennata ja süda hõisata, ongi tegelikult õnn.

Meie siin sihtasutuses oleme täiesti kindlad, et neid hetki on igas päevas, tuleb vaid osata neid teadvustada ning, miks mitte, ka meeltesse salvestada – värskete muru lõhn enne suvist äikesevihma algust, unise pärastlõuna filosoofilised vestlused hea sõbraga, ootamatu sirelilõhn kesklinnamüra, paitav päike varahommikusest tühjal tänaval, põnni siiras naer liblikaid taga ajades...

Soovime, et Sa, hea lugeja, suviste kiirete aegade kõrvalt saaksid aegajalt niisama olla ja puhata. Puhata Lõuna-Eestis.

Ilusat lastekaitsepäeva kõigile ansambel Elektra loo „Suveaeg“ saatel!

SA Lõuna-Eesti Turism

*Puhkusest...
-Suurbritannias läbi viidud
uurimuse kohaselt on
puhkamine paljudele liiga
kallis, et seda endale lubada.
Lõuna-Eestis saab aga ka
pankrotti minemata
välja puhata 😊!*

Juuli-augusti ühisnumbris:

- Sihtasutuse uudised
- Lõuna-Eesti südasuvised tegemised, sündmused
- Imekaunis Võrtsjärv
- Eriline Lasva veetorni galerii ning Lasva Järvemuusika
- Intervjuu Nõiariigi peremehe Aivo Värtonigat

Uudiskirja aitasid kokku panna: Katrin Loss (SA Tartumaa Turism), Teele Kaeramaa (Jõgevamaa TIK), Margita Kipasto (Võrumaa TIK), Sille Roomets (Valgamaa Arenguagentuur), Ulla-Maia Timmo (SA Põlvamaa Arenduskeskus), Angela Aru (Viljandi TIK), Ene Reedi (Otepää TIK), Ülle Pärnoja (MTÜ Setomaa Turism) ning Jaanika Kaljuvee (Võrtsjärve SA).

Kui tead kedagi, kes uudiskirja ei saa, aga peaks saama, anna teada – info@southestonia.ee. Samale aadressile anna teada ka siis, kui soovid end uudiskirja saajate seast eemaldada.

Uut ja huvitavat sihtasutuselt

Uut ja huvitavat sihtasutuselt

- **5. mail** osales sihtasutus Tallinnas toimunud kultuuriturismi koostööseminaril, kus räägiti sellest, kuidas teema arutelud on läinud, milliste tulemusteni on jõutud ja kuidas edasi toimetada.

- Koostööseminariga samaaegselt toimus 5. mail ka konkursi Eesti Avastamata Aarded 2011. Turism ja taastatud ajaloolised paigad avalik finaali, kus võtsid omavahel rammu Olustvere mõis, Vihula valla kolm mõisa ning Hiiumaa tuletornid. Kui kolmel eelneval aastal on Lõuna-Eesti konkursil puhta töö teinud – SA Võrtsjärv (2010), Soomaa Rahvuspark (2009) ning Viljandi linn (2008) – siis seekord lubasime ka teistel võita 😊. Esikoha vääriliseks hinnati Vihula valla kolm kaunist mõisa – Palmse, Sagadi ja Vihula. Teine koht läks Hiiumaa tuletornidele ning kolmandaks tuli Olustvere mõis. Palju õnne kolmele tublile! www.neljas.ee/est/?news=1006163

- **6. mail** ilmus Läti populaarses ajakirjas „Majas Viesis“ atraktiivne 2-leheküljeline Lõuna-Eestit tutvustav artikkel, mille koostamisel tegime koostööd kõigi Lõuna-Eesti maakondadega, aitäh! Nimetatud numbri trükiarv oli 21 260 ja artikkel sai sihtriigist ka positiivset tagasisidet.

- Juhhei! Mai algul sai valmis ning saatsime välja esimese Tartu & Lõuna-Eesti ühise e-infokirja! Inglise-, saksa-, vene-, eesti- ja soomekeelsena ilmunud infokiri on suunatud peamiselt välisurgudele, infokiri kajastab sel suvel Tartus ja Lõuna-Eestis toimuvaid põnevamaid sündmusi, tutvustab turismiettevõtjate huvitavamaid pakette ning uusi põnevaid avastamist väärt kohti-teenuseid siinkandis. Infokiri valmis Tartu linnavalitsuse maine- ja turismiteenistuse, SA Tartumaa Turismi ning SA Lõuna-Eesti Turismi koostöös. Eestikeelset infokirja saad lugeda siit:

Võrtsjärv

www.southeastonia.ee/uudiskiri/LET-Tartu-infokiri-0511.html.

- **12. mail** osalesime palju huvitavaid mõtteid tekitanud Võrtsjärve konverentsil ning 13. mail sellele järgnenud tutvumisreisil Võrtsjärve ääres. Võrtsjärve-äärsetest tegemistest saad pikemalt lugeda meie juuli-augusti ühisnumbrist.

- **27. mail** ilmus Postimehe vahel eriväljaanne Suvi Lõuna-Eestis, kus tutvustati siinseid suviseid puhkamisvõimalusi ning kutsuti kõiki Lõuna-Eestisse.

Kohe-kohe tulemas

- Juuni algul kohtume Tartus EAS Turismiarenduskeskusega, et arutada www.visitestonia.com Lõuna-Eesti piirkonna vanemkasutaja rolli enda kanda võtmisega seonduvat.

Mida tulevik toob?

Asjalikud tegemised

- Mai algusest on avatud uus turismiobjekt „Peipsi järve elu tuba“ Jõgevamaal, mille juures tegutseb ka turismiinfopunkt. „Peipsi järve elu tuba“ on püsinäitus, mis jagab teavet Peipsi järve floora ja fauna kohta ning annab ülevaate Peipsi-äärsest eluolust. Saab näha Peipsi järves elavaid kalaliike, järve kujutab ja näitlikustab suur kolmemõõtmeline makett, millelt leiab suuremad Peipsi-äärsed asulad, majutuskohad, muuseumid, vaatetornid ja palju muud põnevat. www.peipsi.ee
- Ja mai keskepaigas, Muuseumiööl avas oma ukseid Eesti Pressimuuseumis Eesti ajakirjanduse ajaloole pühendatud muuseumituba, mis on osa muuseumi kavandatavast püsiekspositsioonist. Näha saab seal nii erinevaid ajastuid tutvustavaid infostende ja ajalehtede näidiseid eesti ajakirjanduse hälliperioodist tänapäevani kui ka ajakirjandusega seotud esemeid: Maalehe montaažilaud, Pärnu Postimehe märgfotolabori suurendusaparaat, Sakala viimane kirjutusmasin, Linnalehe esimene ajalehekast jpm. www.pressimuuseum.ee
- **1. juunist 31. juulini** kestab Maanteemuuseumi fotokonkurss „Maanteede uhkus“, kust julgelt osa võtta võid. Konkursi lõpuüritus toimub augustis. www.muuseum.mnt.ee/106-3107-fotokonkurss-maanteede-uhkus

Peipsi järve elu tuba

Vastseliina linnuse külastuskeskuse avamine

üle tee ukseid Vastseliina linnuse külastuskeskus, mille kompleksi kuuluvad lisaks linnuse varemetele ka muuseum ning käsitöötare-kohvik. Endises Piiri kõrtsis saab tutvuda linnuse ajalooga, tellida giidiga ekskursiooni või küsida teejuhatust. www.vastseliina.ee/linnus

- **1. juunist kuni 25. augustini** saab Viljandi kesklinnas iga päev kell 13.00 giidiga teha eesti- või inglisekeelse jalutuskäigu. Rohkem infot saad Viljandi turismiinfokeskusest.

- **1. juunil** avatakse Viljandi järve rannas uus lastemängu väljak – röömu nii lastele kui emadele-isadele, nii kohalikele kui linnakülalistele.

- **1. juunist** avab uues asukohas, vaid mõnikümmend meetrit endisest kohast

Olustvere mõisa pargipäevad 2009

- Alguse saab suvine mõisamäng – kolmkümmend kolm mõisat, milles asuvad koolid, on külalistele sel aastal kuuel päeval avatud. Miinimumprogrammina toimub igal täistunnil mõisates giidiga jalutuskäik, avatud on näitused ja kohvikud. Lisaks korraldatakse koolide tugevuste ja mõisate eripära rõhutamiseks kontserte, töötubasid ja muud huvitavat. www.unustatudmoisad.ee

- Kõikjal Lõuna-Eestis on alanud kanuutamise hooaeg, nii et mis muud kui mõlad kätte ja minekule!

- **Alates 1. juunist** jagab Võrumaa Turismiinfokeskus külalistele turismiinfot ja teejuhatust uues asukohas – Võru Maavalitsuse hoones, Jüri 12. Uues kohas on parem parkida, lisaks hakkavad turismiinfosse pääsena ka ratastooliga liikuvad külalised. TIKis on uus sisustus, lai valik suveniire ning kingitusi, klientidel on interneti ja wifi kasutamise võimalus.

Võru Turismiinfokeskuse uued ruumid

- **2.-5. juunini** rõõmustab X Eesti heliloojate festival (EHF 2011) publikut esmaklassilise programmiga Eesti nüüdismuusikast: 6 põhiprogrammi kontserti, 2 klubikontserti, 4 töötuba ning Raadio Ööülikooli avalik salvestus. www.composer.ee

- **7.-12. juunini** on Eestis pressivisiidil kümme prantsuse ajakirjanikku, põigates ka Tartusse, kus linnaga tutvumisele järgneb sõit hiljem Pariisi festivalile sõitva lodjaga. Siitpoolt aitab visiiti korraldada SA Tartumaa Turism.

EESTI LIPU 127. SÜNNIPÄEVAL
4. JUUNIL 2011 OTEPÄÄL
LÕUNA-EESTI
MEMME- TAADI SUVEPIDU
"KAUNISTAGEM OMA KOJAD..."

KELL 10 lipu heiskamine pastoraadis
 KELL 11 EÜS austab lehkunud vilistlasi vanal kalmistul
 KELL 13 rahvamuusikute võistumängimine ja käsitööturg kultuurikeskuse pargis
 KELL 16 pidulik jumalateenistus- kontsert Maarja kirikus
 KELL 17.30 rongkäik Maarja kirikust Tehvandi staadionile
 KELL 18 tentsupidu Tehvandi staadionil

Toetavad: Eesti Kultuurkapital, Valgamaa Omavalitsuste Liit, Rahvakultuuri Keskus, Otepää vallavalitsus, EELK Otepää Maarja kirik, Otepää kultuurikeskus

- **4. juunil** tähistatakse Otepääl 127 aastat tagasi Otepää kirikumõisas õnnistatud Eesti Üliõpilaste Seltsi ja hiljem riigi- ja rahvuslipuks saanud sini-must-valget trikoloori sünni. Vivat, crescat, floreat Eesti! www.otepaa.ee

- **5. juunil** sõidavad jalgrattahuvilised Viljandimaal II Mulgi Rattarallit. www.rattaklubi.ee

- **Ka 5.-9. juunini** korraldab SA Tartumaa Turism FAM-reisi, seekord seitsmele Prantsuse ajakirjanikule, kes külastavad Tartus olles muuhulgas Eesti Põllumajandusmuuseumit, AHHA Teaduskeskust ja Tartu Tähetorni.

- **10.-11. juunini** tuleb oma lõõts kaasa haarata ning sammud Võru poole seada! Nimelt tähistatakse siis Võru keskklinnas X Võru Akordionimuusikapäevi. Toimuvad kontserdid, õpitoad õpilastele ja õpetajatele, traditsiooniline võistumäng. www.voru.ee

- **10.-11. juunini** tähistab Valga linn oma 427 sünnipäeva ja toimuvad Valga-Valka linnapäevad. Kahe päeva jooksul pakutakse linnakodanikele ja külalistele erinevaid kontserte, etendusi, spordiüritusi. Põnevad tegevust jätkub igale eale ja maitsele. www.valga.ee

- **10.-11. juunini** saab Räpinas oma heale kodule mõelda – toimub messi Hea Kodu avamine koos kultuuriprogrammiga. Hea kodu päevad on pereüritus, kus peetakse konverentsi, töötubasid ja messi, viimasel tutvustatakse tooteid ja teenuseid, mis on seotud aianduse ja kodu temaatikaga. Töötubadest on esindatud nii ehituse temaatika, viimistlustemaatika, aiandus, lilleseade kui ka käsitöö, mööbli restaureerimine ja ka paberi meisterdamine. www.ariabi.ee/index.php?id=hea-kodu-paevad-11--juunil-2011a-rapinas

- **11. juunil** saab kõikvõimalikul kujul kala mekkida Võrtsjärve III Kala- ja käsitöölaadal Jõesuu Puhkealal. Kauplejaid ja ostjaid on igast ilmakaarest, laadameeleolu loovad mitmed esinejad ning käsitöömeistrite looming, samuti kalepurjeka reisirid.

- **12. juunil** võib juba hommikust peale laadakaupa uurida – Võru keskklinnas toimub Jaanilaat.

Tour de Rõuge

- **17.-19. juunil** saab end proovile panna mägijalgratturite mitmepäevavõistlusel Tour de Rõuge 2011. www.haanja100.ee

- **17.-19. juunini** toimub Otepääl Animatezil rahvusvaheline motokokkutulek Otepää Tour. www.mcotepaa.ee

XIII Suure-Jaani Muusikafestival

- **17.-23. juunini** kutsub Suure-Jaani heliloojatele Kappidele pühendatud muusikafestivalile, mida korraldatakse juba alates 1998. aastast. Muusikafestival on muuhulgas tuntud oma väga eriliste kontserdipaikadega: kohvik, tuletõrjetorn, linnamägi, rabasaar... 2007. aastal pälvis muusikafestival Kultuurkapitali Viljandimaa ekspertgrupi aastapremia. www.muusikafestival.suure-jaani.ee

- **18. juunil** avatakse Alatskivi lossis Tubina muuseum. Muuseumi ekspositsioon annab hea ülevaate Eesti ühe kuulsama helilooja Eduard Tubina elust ja loomingust. Vaatamiseks-kuulamiseks on Tubina käsikirjad, salvestised, raamatud, tutvustatakse tema loomingu interpreete, Tubinaga seotud muusikainstrumente, heliplaate, teatrikavandeid. Samuti on võimalik vaadata Tubina enda tehtud filme ja fotosid. Ja loomulikult kõlab Tubina muusika – selle muuseumi raison d'être.

Eduard Tubin, allikas: Alatskivi loss

- **18. juunil** on kõik seto toitude austajad oodatud Saatse Seto Muuseumi

õuele, kus lõkkel sõira keedetakse. Kõigil võimalik sõira maitsta ja kaasa viia. Tutvustatakse kohupiimast tehtavaid toite. Valitakse parim sõirameister. Esineb Värska naiste leelokoor.

- **18.-19. juunini** pakub XVII Maarahva Laot Vastseliina alevikus meelelahutust, erinevaid atraktsioone, kauplemislusti ja mitmekülgset kultuuriprogrammi nii suurtele kui väikestele. www.vastseliina.ee/laat

XVII Maarahva Laot

- **19. juunil** heliseb Jõgeva linn suveöö meloodiates – toimub lühikeste ööde

muusika-üritus XXVI Helisev suveöö.

- **20.-26. juunini** kogunevad käsitööhuvilised üle Eesti Põltsamaa linna ja lossihoovi, kus toimuvad XVI üle-eestilised käsitööpäevad ning 25. juunil ka XVII Lossipäev-käsitöölaat Põltsamaa Lossihoovis.

- **23. juunil** aga tähistatakse Otepääl Maakaitsepäeva – võidupüha jumalateenistus Otepääl Maarja kirikus, pargade asetamine Otepääl vabadussamba jalamile, Ohutuspäev Otepääl Keskväljakul (jõustruktuuride tehnikanäitus), paraad Keskväljakul, võidutule üleandmine. www.otepaa.ee

20.-26. juuni 2011
XVI Üle-eestilised Käsitööpäevad
 LAPITÖÖ ERI
 Laupäeval, **25. juuni 2011**
XVIII LOSSIPÄEV
 Põltsamaa Lossihoovis

9.00-17.00
KÄSITÖÖLAAT – ehe ja eestimaine käsitöö
 Moedetsemistrasikoon
 Töötoad

12.00
 LOSSIDÖCKS 2011

17.00-19.00
 Kõnevedu üle jõe

20.00-01.00
RAHVAPIDU
 Tähtsako ans. LHMARILJUDU
 ans. NUKKER KLUNKE

01.00
 ILUTULESTIK JOE ÄÄRES

Päevane päet **0,70** senti
 Pereküpä päevä (2 lüük, ja 2 enäm last älä 16 a.) **2** eurot.
 Rühvapäevä püet **7** eurot.
 Pereküpäat, õpäläne ja õkõpläne **5** eurot.
 Pereküpäat, rühvapäevä (2 lüük, ja 2 enäm last älä 16 a.) **20** eurot

24. juunil 2011 kell 14.00
25. juunil 2011 kell 20.00
 Lõuue RANNAVÕLL! Lõuue Põltsamaa jõe ääres

Põltsamaa: Põltsamaa lossihoov, 1A - Põltsamaa lossihoov, 1A - Põltsamaa lossihoov, 1A
 Info: www.tiaa.ee

- **23. juunil** saab Röpina Jõepaisu ujulas „Röpina Paadimees 2011“ raames kogu pere sportlik-meelelahutuslikult jõudu ja vaimu proovile panna. www.rapina.ee

- 24. juunil mine jooksma! 8. korda toimuv Pullijärve Jooks Missos Setomaal kutsub liikumisharrastajaid suvise grillimise vahepalana sportima.

- 25. juunil tähistab Saatse Seto Muuseum oma sünnipäeva, mis pühendatud kunstnik Renaldo Veeberi mälestuseks. Sünnipäeva teema on kunst setu kultuuris. www.setomuuseum.ee

- 28. juunist 19. augustini kestab Emajõe Suveteatri 15. hooaeg Tartus Toomkiriku varemetes ja Laulupeomuseumi pargis. Teatrisse!

Elevuse tekitajad

Viljandi Hansapäevad

- 10.-12. juunini tervitab hansalinn Viljandi sind armsas vanalinnas, lossimägedes, järve rannas ja mujal ning kutsub osa saama suurepäraest elamustest, mida 20. korda toimuvad Viljandi Hansapäevad kolme päeva jooksul sulle pakuvad! www.hansa.viljandi.ee

Säanse kleepsu võit egäüts uma tüükotusõ mano panda, ku taht, õt töösõ timäga võro kiilt kõnõlda võinu. Foto: Võro Instituut

- 11. juunil on Pokumaal Võru keele päev. Räägitakse võru keele kujunemisest ja eripärast, saab ise proovida võru keelt rääkida ja kuulata võru keeles muistendeid ja muinasjutte.

- 11. juuni hilisõhtul on kõik naised oodatud loitsima – nimelt toimub rahvusvahelise metsa-aasta raames Jõgevamaal Kassinurme hiies Naiste Loits. Eestis on kuni maikuuni metsapealinnaks Tartu, seejärel läheb tiitel üle Haapsalule.

Eestimaise käsitöö laat

- 11.-12. juunil toimub Jõgeva linnas Eesti naiste tantsupeo raames eestimaise käsitöö laat.

- 12. juunil a l u s t a b loodetavasti kauakestvat traditsiooni I Eesti Naiste Tantsupidu

I Eesti Naiste Tantsupidu NaiseLugu

NaiseLugu Jõgeva linna staadionil. Räägitakse, et eesti keel ja eesti naised on maailmas ühed kauneimad. Me ise naljatame, et õige eesti naine suudab toita mehe ja kuus last. Ning olla säärase töörabamise juures ikka ilus nagu ime – kuidas me küll seda suudame? Annab loodus meile jõu, näo ja nõu? Ons meis tänagi toda tarka looduslast järel? Sellest kõigest I Eesti Naiste Tantsupidu jutustabki. www.naistetantsupidu.ee

- **18. juunil** saab Elvas Verevi rannas lähemalt tutvust teha kaugete maade tantsudega, sest toimub eksootiliste tantsude festival. www.sinilind.elva.ee

Käsitsi heinaniitmisvõistlus

- **24. juunil** leiab aset aga üks üpris omapärane võistlus – käsitsi heinaniitmisvõistlus Plaani külas Võrumaal, mis sai Iguse juba 1998. aastal, kui kohalikul lambakasvatustalu peremehel see mõte tuli. Ja eks vanasti saigi suur heinategugi alguse kohe pärast jaanipäeva. Pealegi on mägede nõlvadel ja kraavipervedel Haanjamaal raske suurte masinatega püsida. Ning

linnarahval ja nooremal põlvkonnal on ju huvitav vaadata, millega maarahvas ja esivanemad tegelenud on. www.plaanikotus.eu/Kasitsi-heinaniitmisvoistlus

Koolitume ja reisime

- **13.-16. juunil** korraldab MTÜ Võrtsjärve Kalanduspiirkond oma liikmetele õppereisi Soome kalanduspiirkondadesse, eesmärgiks tutvuda Soome kalanduspiirkondade arengutega ning vahetada kogemusi kalandusega seotud organisatsioonide ja võtmeisikutega. Soomepoolsed vastuvõtjad on ESKO (Etelä-Soome kalatalousryhma), Ida-Soome kalatalousryhm ja SEPRA (üks Soome 55st Leader grupist), kes tutvustavad, kuidas on korraldatud kalanduspiirkondade säästev areng Soome kalanduspiirkondades, sh kala töötlemine, käitlemine ja turustus. Samuti, kuidas on Soome kalanduspiirkonnad püüdnud säilitada ja edendada rannarahva kultuuri- ja ajaloopärandit.

- **30. mail** lähevad Jõgevamaa Koostöökoja liikmed õppereisile Peipsi äärde, teiste hulgas külastatakse ka selliseid turismiobjekte nagu Peipsi järve elu tuba ja Lühikeste meeste kõrtsi Kadrinal.

Teeme projekte

Ajakirjanikud setodel külas

- **5.-6. mail** tutvustati Setomaal külas olnud ajakirjanikele seto kultuuri, seto sööki ning siinset piiripealset eluolu. Ringreisi korraldasid Setomaa muuseumid koostöös MTÜ Setomaa Turismiga.

• Trükivalgust nägi taas traditsiooniline Võrumaa Suve ajaleht, kust leiab infot Võrumaa toredate ürituste kohta, lisaks vajalik turismiinfo majutuse, toitlustuse, aktiivse puhkuse ja teematalude kohta. Tasuta ajalehte saab Võrumaa erinevatest turismiinfopunktides Rõuges, Vastseliinas ja Antslas, lisaks muuseumites ja ka turismiinfokeskustest üle Eesti. Võrumaa Suvi 2011 veebiversiooni leiad maakonna turismikodulehelt www.visitvoru.ee/?id=635

Eeskujuks

- **7. mail** korrastati Teeme Ära! talgute raames Jõgevamaal mitmeid turismiobjekte. Tegutseni näiteks Karu Puhkemajas ja Põltsamaa Lossihoovis, kus riisuti ja korrastati nii lossihoovi õueala kui lossivaremeid ümbritsevat vallikraaviäärt ning tehti uued pikad istumispingid, mida kasutada lossihoovi suviste suursündmuste ajal publiku jaoks.

Talgupäev Karu Puhkemajas

- SA Tartumaa Turism on saanud erinevaid toetusi telesaadete filmimiseks, sel suvel filmitakse Vene telekanaliga TKT-TDK saadet suvistest puhkuseveetmise võimalustest Tartus ja Tartumaal. Saate peamiseks teemaks on Tartus toimuvad suurüritused, nt Europeade, Hansapäevad, Tartuff jt. Teiste seas näidatakse saates vastavatud Ahhaa-keskust ja tähetorni. Saate filmimine on plaanis 10.-11. juunil. Ka on Leader-meetmest toetatud 8 telesaate valmimist Läti telekanalil Vidzemes Televizja, lisaks näidatakse saateid Läti rahvustelevisionis. Saadete teemad on erinevad: jaanipäeva veetmise traditsioonid ning võimalused, aktiivse puhkuse

veetmise võimalused jms. Loomulikult ei jää tähelepanuta looduspuhkus: matkarajad, linnuvaatluskohad, looduskaitsealad.

Esimene saade läheb eetrisse 15. juunil ning plaanis on suvekuudel näidata 2 saadet ühe kuu jooksul, alates septembrist 1 saade kuus. Siis filmitakse ka madalhooajasaade, mis keskendub koolivaheajale ja Tartu kui muinasjutulinna teemale.

- Võrumaa turismi- ja toiduettevõtjad on teinud põneva algatuse – sel suvel toimuvad Võrumaal kohaliku toidu ja mahetoiduüritused. Esimene neist – Umbrohu- ja salatipäev – toimub

4. juunil Metsamoori Perepargis Veetka talus (www.metsamoor.ee), 30. juuli saab

Haanjamaal savusanna päival osaleda ja liha

saavutada (www.haanja.eu, www.savusann.ee), 26. augustil peetakse Kiidi turismitalus sõiraseminari koos õhtuse piimapukipeoga (www.kiidi.ee), 5.-11. septembrini tähistatakse Rõuges seenenädalat ning 1. oktoobril Alt-Lauri talus kapsapäeva (www.hot.ee/kajakes).

Puhkusest...

-Fred Jüssi (eesti zooloog ja loodusfotograaf): See on üks kõige kurvemaid asju, et meile ei anta võimalust süveneda või selleks jääb võimalusi aina vähemaks ja vähemaks. Inimene ei oska laisk olla, meid on õpetatud hirmsasti töötama ja tähtis on see, et ikka tööd ja tööd ja tööd tuleb teha, aga sellest, et puhata tuleb, puhata tuleb ja puhata tuleb, sellest ei räägita.

Turundusest turismiettevõtjaile

Rubriigis turismiettevõtjaile räägime sellest, kuidas enda teenuseid-tooteid võimalikult hästi turundada. Rubriigi aluseks on endise turismiettevõtja, nüüdse internetiturunduse koolitaja Marko Silleri internetiturunduse blogi, mis suunatud just turismiettevõtjaile. Seekord annab Marko ülevaate sellest, mida toob 2011. aasta turismi-internetiturunduses.

1. Videote kasutamine saab suurema hoo sisse. Igasugusest turismiteenusest saab kliendile parema ettekujutuse anda ju video kaudu. Tekst ja pilt kahvatuvad selle kõrval. Loodame, et üha vähem peetakse turundusvideo tegemist raketiteaduseks. Lihtsad vahendid ja tublid abilised aitavad. Loodetavasti on 2011. lõpus avalehe tervitav, teenuseid tutvustav ja klientide muljeid

jagav video turismiettevõtete kodulehti külastades väiksem üllatus kui täna. Ja ka YouTube'is kohtab turismiettevõtete kanaleid rohkem kui 4-5 terve Eesti peale.

2. Rohkem rõhku kliendi jaoks kasuliku sisu loomisele. Polegi nii oluline, kas puhta müügiinfo kõrval hakatakse oma klientidele ja teemast huvitatutele pakkuma kasulikku sisu ettevõtte blogis või Facebooki fännilehel. Lihtsalt usume sellesse, et senisest rohkem mõistavad ettevõtted, kui tähtis on oma tegevusalast tulenevate teadmiste tasuta jagamine, omakasupüüdmatu arutelu tekitamine, inimeste harimine ja aitamine – seeläbi usalduse tekitamine enda vastu. Kindlasti ei saa see massiliselt domineerivaks, pigem lähevad seda teed väikesed alustavad/hiljuti alustanud (niši)tegijad.

3. Otsingumootorite teadlik kasutamine. Võime ainult natukene liialdades öelda, et 2011. aastal loodame näha esimesi Eesti turismiettevõtteid, kes oma kodulehe otsingumootoritele optimeerimisega teadlikult tegelevad. Turismiettevõtteid, kes seda täna Eestis teha oskavad ja ka reaalselt rakendavad, on ikka vähe küll. On, aga koguhulka arvestades vähe. Ja nii mõnelgi kukub see enda teadmata konteksti arvestades enamvähem hästi välja. Konkurents seetõttu hõre ja esimesed tegijad saavad edumaa. Ka väikesed saavad sedasi suurtele ära panna!

4. Kliente kaasatakse turundusse reisiteemaliste sotsiaalvõrgustike kaudu. Nagu teame, on parim turundus suust-suhu turundus. Ja kõige enam usume me ikka omasuguseid – ehk siis teisi reisijaid. Ülekutse: kõik turismiettevõtted, kes te pakute oma kliendile meeldejäävaid ja parimaid elamusi, julgustage kliente oma muljeid teie kohta jagama Travel 2.0 võrgustikes, näiteks TripAdvisor sobib selleks hästi.

5. Esimesed edukad katsetused asukohapõhiste rakendustega. Ilmselt ei saa mobiili- ja asukohapõhine turundus sel aastal veel trendiks, ent alus ka Eestis saabuvale buumile pannakse. Nutitelefone müüakse ja kasutatakse järjest kasvava hooga – see toob kaasa uued nõudmised ka turundajale. Kasutades FourSquare, Gowalla, Facebook Places ja Facebook Deals vms võimalusi kutsuvad mitmed

toitlustus- ja turismiasutused külastajaid end mobiilselt check-in`ima ning pakuvad selle eest soodustusi. Kõik see töötab aga turundusvahendina – sõbrad näevad, kus inimene aega veedab ja tulevad ka, pealegi muutub inimene ise püsikliendiks.

6. Kodulehed mobiilis vaadatavaks. Nagu enne öeldud: nutitelefonide arv kasvab hoogsalt. Üha enam inimesi käib ettevõtete kodulehtedel kodust eemal olles – mobiiltelefoni kasutades. Eriti aktuaalne on teema turismiettevõtete jaoks – kodust eemal olevad reisijad otsivad aina rohkem söögikohti, ööbimiskohta, vaba aja tegevusi juba teel olles, mitte kodus planeerides. Vajaliku info (kuhu minna, mida teha, kus ööbida jne) saamiseks ei pea enam minema linna turismiinfokeskusesse – võtad telefoni taskust välja ja otsid asju, mis ümber on. Kas Sinu ettevõtte koduleht on mobiilis vaatamiseks valmis? Kas oled Google Places kaudu leitav? 2011. lõpuks näeme siin Eestis olulist edasiminekut.

Mis Sinu meelest popiks saab ja rohkem rakendust leiab?
www.eturism.ee

Veidi pikemalt

Tartu Emajõe Lodjaseltsi nauditavad saltohüpped

Vikingilaev Turm

Loodusvaatlused maitsi ligipääsmatutel aladel, üleujutatud jõeluhtade omanäoline maailm, sügiseti Suursoo jõhvikest punetavad sambamättad... kuidas küll tahaks seda kõike kogeda! Õnneks ei pea võimalust kaugelt otsima. Sellest, mida lodjaselts endast täpsemalt kujutab ning millega tegeleb, räägime arendusjuht Liisa-Lota

Kaivoga, kes muide on diplomeeritud sisevete laevakapten.

Räägi esmalt sellest, kuidas lodjaselts alguse sai!

Me alustasime 2004. aasta kevadel. Kuna sattusime ise 2000. aastal siia jõe äärde elama ja Priit (Priit Jagomägi, lodjaseltsi juht – toim.) on jõega lapsest saati kokku puutunud, siis oli meil jutuks olnud, et võiks lodja teha. See oskus on ju viimase 60 aastaga hästi ära unustatud.

Mäletame täpselt, kust see idee tuli. Sõitsime parajasti Riia maanteelt üles Otepääl suusatama ja nägime Hansakeskuse katusel 2005. aasta rahvusvaheliste hansapäevade reklaami. Mõlemal tuli korraga mõte, et kui tahta laeva teha, siis sobiks see hansapäevadega väga hästi kokku. Hakkasime siis ideed lahendama, palju aitasid meid sõbrad ning Tartu linn. Aga ausalt öeldes ei kujutanud me ette, kui suur töö see tegelikult on.

*Puhkusest...
Rabindranath Tagore
(India kirjanik, helilooja,
filosoof, kultuuri- ja
rahvustegelane):
Puhkus kuulub töö
juurde, nagu laud
silmade juurde.*

Mis kõige esimesena tegemisele tuli?

14. aprillil asutasime lodjaseltsi ja kõigepealt võtsime käsile rahataotluse kirjutamise PHARE turismiinfrastruktuuri arendamise meetmesse, mis sisaldas lisaks lodjale ka püsiva hoone ehitamist. Taotluse esitamise tähtaeg oli mai lõpp, mistõttu tuli 1,5 kuuga läbi viia kogu projekteerimisprotsess alates arhitektuurikonkursist kuni ehitusloani välja. Õnneks oli linn nõus katma 2/3 projekti omaosalusest. Kuna projekti vastus venis, siis ehitasime omal riisikol ja kuludega 2004. aasta oktoobris-novembris valmis ajutise lodjakoja, et saaks laevaehitusega positiivse vastuse korral kohe pihta hakata. Ajutine lodjakoda teenib meid aga vapralt juba 7. aastat ja seal ehitatakse täna juba neljandat laeva.

Lodja emapuu tõime 2004. aasta Rāpinast Tartu hansapäevadele Eesti vanima puulaeva, puksiir Tempo slepis ja esimesed lodjaehituse kirvehoobid andis tollane meer Andrus Ansip. Tempo oli sümbolne valik – puksiiriks mõeldud laeva ehitas Tartu viimane lodjameister August Kruuv 1934. aastal oma poja, Hando Kruuvi sünni puhul, kes, olles lodjaseltsi auliige, on Tempot tänaseni alles hoidnud. 2004. aasta suvel tegime esimese Peipsi lootsiku ning 2006. kevadel saime ka lodja vette.

Ja sealt edasi, 2007. aastal tegime koos Kinobussiga 10-päevase Eesti sisevetel toimunud festivali Kinolodi. 2008. aastal toimus festival kõikides maakondades, lisaks Kinobussile ja Kinolodjale osales ka Kinorong. Samal suvel mängis lodi peaosa koos Rāpina teatritrupiga Võõpsu sadamas toimunud vabaõhuetenduses

Pristan. 2009. aastal läksime Jõmmuga meritsi Peterburisse ja sealt jõgesid mööda Novgorodi rahvusvahelistele hansapäevadele. Reis kestis kuu aega. Samal kevadel laskime vette ka uue aluse – viikingilaev Turma, mis osales laulupeotule Tartust Tallinnasse kandmise retkel. 2008. valmisid Rändava Lodja töötoad – puutöö-, köie-, tõrva- ja sepikoda, millega saame rändtsirkust teha ning ringi sõita. Eelmisel aastal käisime ajalooliste laevade kultuuridessandil. Korraldasime koos teiste Eesti ajalooliste purjelaevadega Eesti laevu ja väikesadamaid tutvustava ringsõidu Läänemere sadamatesse. Et vaimu virge hoida ja oma ettevõtmistele laiemat kõlapinda leida, oleme püüdnud ikka igal suvel lisaks tavapärasele reisijate veole ka mõne suurürituse teha.

Laevaehitus pole ju lihtne. Kuidas te meistrid leidsite?

Õnneks on inimesed kuidagi ise tulnud. Meie sepp Alar elas näiteks Supilinnas, pidas seal sepikoda ja sattus lihtsalt kampa. Puusepad samamoodi. Ja üks vanem mees Ants Truus astus lihtsalt uksest sisse – tuli välja, et ta on kunagi Kaspia mere ääres puulaevatehastes töötanud – ja aitas meid päris palju omapoolsete nõuannetega.

Laevaehitust polnud aga meist keegi varem õppinud. Pidasime siis nõu teistega, sh Eestis vanalaeva ehitamise algatanud puulaevaseltsi Vikani ja teisel pool Peipsit elavate meistritega. Tegelikult on vanade laevade ehitamine Euroopas päris erinev. Saime hea nõuande – kui tahate taas elustada väljasurnud tehnoloogiat, ärge väljaõppinud meistreid võtkegi, vaid lihtsalt head meistrid. Infot otsisime ka muuseumitest, kus on paksud raamatud merelaevade kohta, aga lodja tegemisest materjale väga polnudki. Ilmselt kadus lodjategemine varakult või ei peetud seda

piisavalt Eesti asjaks. Eks tegime ehitusel ka vigu ja praegu teaks juba palju asju teisiti või kohe õigesti teha. Aga valmis ta sai ja sõidab siiani.

Eks me suure hurraaga alustasime. Kehtis see, et julge pealehakkamine on pool võitu. Ma arvan, et kui oleksime juba alguses teadnud, kui töömahukas ja keeruline see laevaehitus on, siis ei oleks ehk julgenud alustadagi. Aga õnneks ei teadnud.

Milliseid veesõidukeid ja tegevusi lodjaselts praegu välja pakub?

Eestis on päris lahedad siseveepaadid, nende tegemise oskust püüame alles hoida ja edasi õpetada. Juuni algul teeme näiteks koos Peipsimaa Külustuskeskusega Kolkjas Peipsi lootsiku ehitamise õpitoa.

Meil on lodi Jõmmu, mis hiljuti oma 5 aasta sünnipäeva tähistas,

12-meetrine viikingilaev Turm ja üks viikingipaati Emma. Turmaga teeme purjeretki ja käime vajadusel ka teistel järvedel ning merel. Emma sõidab koos Rändava Lodjakoja ringi ning on suviti ka viikingitekülas Pirita jõel. Peipsi lootsik on meil rohkem ürgema ja eksponaat kui sõiduvahend.

Lodjasõidud algavad juba aprilli algul suurvetel ja novembris enne jää tulekut tõstame lodja veest välja. Viimased kaks talve oleme Tartu raekoja platsil Jõululodjaks olnud. Sel talvel olime seal kokku 7 nädalat ja Jõululotja külastasid inimesed 54 eri riigist. Meil poisid pidasid seal hasardiga arvestust. Uskumatu, et Tartus on keset talve nii palju erinevatest riikidest inimesi! Aga nabasügamisaega on meil vähe – pikk hooaeg jõel, siis jõululodi ja laevade remont- ning parandustööd.

Meie Rändava Lodjakoja töötoad pakuvad harivat osaluselamust. Sepistamise, puutöö, köiekeerutamise ning tõrvapõletamise töötubades saab osaleda nii Emajõe äärses Väikeses Lodjakojas kui tellida Rändava Lodjakoda koos viikingilaev Turmaga enda üritusele Eestis või välismaal. Mul on hea meel, et meil käivad haridusprogrammi raames aktiivselt ka lasteaiagrupid, 3-4-aastased. Tegeleme nendega tund aega. Ja koolilastele sobib see ka hästi – vanalaevandus huvitab nii naisi kui mehi, väikseid kui suuri.

Nahkhiire-, linnulaulu- ja tähevaatlusretked – kuidas te nende ägedate ideedeni jõudsite ja kas retkedel on kaasas ka linnu- / täheteadlasi?

Ma ei teagi... me oleme loodusteadusliku kõrgharidusega, vast sellest. Need mõtted lihtsalt tulevad. See oli me endi soov ka, nii kujundad endale ju meelepärasemat reisiseltskonda, et ei käi peohuvilised, vaid asjaarmastajad. Vaatluseks on lodi hea – kulged vaikselt jõel, lesid katusel ja vaatad.

Giide kasutame küll, näiteks tähevaatlusi teeb meil Illar Uudevald, kes tavaelus õpetab kunstnikele füüsikat. Räägib väga huvitavalt.

Iga laev vajab ju kaptenit...

Jah, meil peavad olema sisevete reisilaeva kaptenid. Selleks peab 2 aastat merekoolis õppima ja paar aastat sõitma. Siis saad alles

laevajuhiks. Pool me lodjaseltsi on sealt läbi käinud. Lodja juures on väga oluline meeskond – head kujud, mitte et kapten istub eraldi putkas ja sõidab vaikselt. Ta peab olema kvalifitseeritud kapten, põnev isiksus ja keeli valdama. Tartu on aga õnneks tudengilinn, siin on lähedaid kujusid, kes tulevad ja teevad. Neid ei pea tikutulega taga otsima. Ja meile on sattunud selliseid põnevaid sõpru ka.

Millised on lodjaseltsi tulevikuplaanid?

Sel sügisel tahame hakata Väikeses Lodjakojas uue lodja ehitusega peale, sinna peaks magama mahtuma juba keskkooliklassitäis lapsi, uus lodi tuleb praegusest 4 m pikem ja mahu mõttes 2 korda suurem. Ning kahe mastiga.

Veel tahame teha sisevetel sõitnud paatide ajakulgemise: viikingilaev, lodi, Rootsli sõjalaevad, aurulaevad, suured aurikud (suurim neist oli Juliane Clementine, mis 19. sajandil Tartu ja Pihkva vahet sõitis). Laevaehitusplaan on meil olemas viiekümneks aastaks!

Kui vaadata me tegemiste perspektiivi, siis juba 2004. aastast plaanitavas Suures Lodjakojas saab toimuma laevade ehitamine ja restaureerimine, lisaks laevaehitusega seotud teenused. Teiseks turistid ja laevasõit ning kolmandaks haridus – ka talvisel ajal – käsitöö, füüsika, ajalugu, õuesõpe. Praegu oleme erinevate projektidega seda sisu juba ka käima jooksanud. Näiteks Rändava Lodjakoja töötoad ongi osa haridusprogrammist.

See vist on nagu haigus, et muudkui ehitate ja laienete ja enam pidama ei saa?

Jah. Eks me ka elame sellest. Üritad ikka ette mõelda, asju ei saa ühe ööga käima joosta. Tuleb rauda taguda, kuni mõtet on.

Mida lodjasõit inimesele õigupoolest annab?

Oleme ise mõelnud, et trump on see, et tänapäeval on ruumis rändamine juba väga lihtne. Meie pakume pigem ajas rändamise efekti – tunned, et lähed mingisse teise aega, see võlub. Ja praegu on mugavust ümberringi palju, ebamugavus on päris asi, põnevam. Inimestele on see eksootika, kui saavad minna kuhugi, kus on segamini – saepuru maas, tõrvalõhn ninas. Inimesed hammustavad läbi, kui asi on hingega, tegijaile endale tehtud.

Ja muidugi piirkond – Suursoo oli kunagi väga populaarne. Praegu on see avastamata maa, ilma paadita sinna ei pääse. Ka paljurännanud inimestele avaldab lodjasõit Emajõe Suursoos sügavat muljet – oled kui teises maailmas.

Mis lodjaselts teile endile on?

Püüame isegi aru saada, mis see on. Oleme püüdnud iseendale tulevikku ehitada. See on pigem põnev eluviis, kus oled ise peremees, mis vahel pole üldsegi lihtne. Lihtsam ja turvalisem oleks kellast kellani töö ning aegajalt ma unistangi sellest. Aga me tahame, et lastel oleks tore ja sõpradel lõbus. Teed oma asja ja näed, et teistele ka meeldib. Ja saad aru, et oled õigel teel. Vanalaevadega kaasneb romantiline hõng. Ning inimesed, kes sellega tegelevad nii Eestis kui mujal, on ka lähedad kujud. Me oleme ikka päris hullumeelsete inimestega tuttavaks saanud.

*Puhkusest...
Jean-Jacques Rousseau
(šveitsi päritolu
prantsuse filosoof):
Elu pole puhkus,
vaid tegutsemine.*

Meile meeldib käia mööda seda rada, kus pole keegi teine käinud. Avastad ennast ja teisi, paned kogu aeg oma võimeid proovile. Meil üks tuttav ütles: see on nagu salto – viskad end õhku ega tea, mida sa seal teed, aga tead, et kukud jalgadele. Pead lihtsalt julgema õhku ära hüpata. Me teeme neid saltosid siin kogu aeg.

Rohkem teavet lodjaseltsi erinevatest teenustest ning võimalustest loe siit: www.lodi.ee!

Jõgevamaal Kalevipoja jälgedes

Metsamees Vahur Sepp

Jõgevamaal Saare vallas Kääpa külas asub üks eriline koht iga eestlase ja eestimeelse jaoks. Nimelt on seal end sisse seadnud Kalevipoja Koda. Seda veab eest juhataja Hannes Soosaar, kes on oma südameasjaks võtnud eestlaste müütilise kangelase Kalevipoja põneva legendi ja pärandi tutvustamise inimestele nii Eestist kui mujalt maailmast.

Kuigi oleme kõik koolis Kalevipojaga tutvustanud ning tublimad meist on ka Faehlmanni ja Kreutzwaldi kirjutatud eepost sirvinud, on Kalevipoja tegemised praegu enamuse jaoks ununenud. Aga taasavastada tasub neid igal juhul, sest pole ju tegu lihtsalt suure paksu raamatuga, vaid väga põneva legendi ja looga, rahvusliku identiteedi edasikandjaga, mida tasub rääkida suurtele ja väikestele.

Koja lugu sai alguse, kui 2004. aastal loodi SA Kalevipoja Koda koos muuseumiga. Et aga muuseumid kipuvad enamasti olema staatilised ja energilistele lastele veidi igavadki, siis tuli sellele lisaks midagi põnevat välja mõelda. Nii saagisid 2006. aastal vigursaagijad välja tegelased muinaseeposest, kes hakkasid elama muuseumi ees asuvas muinasaias. Aasta hiljem avas väravad ka Kalevipoja teemapark ning eelmisel aastal seikluspark, kus Hannes Soosaare sõnul leiavad rammukatsumisvõimalusi kõik, 1. klassi õpilastest suurte meesteni välja.

Päris üksi Soosaar, kes siitsamast pärit on ja kel täitus juhatajana just 3 aastat, seda tööd siiski ei tee, projektjuhiks on tema klassivend ja pinginaaber Urpo Reinthal, kes profikokana otsustas ühel hetkel Tallinna tipprestoranid jätta. Nii asusidki nad ühiselt inimesi me kõigi müütiliste juurtega tutvustama. Aga et vana arm ei roosteta, saab siin vajadusel ka väga eksklusiivseid roogi nautida – näiteks maa sees küpsenud kopra, barbeque mune ja siga jms.

Loodus- ja meeskonnakoolitustest teatrini välja

Kalevipoja Kojas leiavad endale tegemist nii suured kui väikesed, nii noored kui vanad. Näiteks

*Puhkusest...
Sri Sri Ravi Shankar
(vaimne juht ja humanist):
Meditatsioon – see on
tõeline puhkus,
tõeline komfort elus.*

pakub sihtasutus ettevõtetele ja organisatsioonidele meekonnakoolitust, kus seikluspark (mis pole sugugi nii lihtne kui algul paistab) tuleb läbida mitte individuaalselt, vaid ühtse meeskonnana. Aina menukamas, nüüd ka talvel avatud seikluspargis pannakse grupid omavahel võistlema, nii et kõige tähtsam pole mitte raja läbimise kiirus, vaid meeskonnatöö vaim. Korraga saab Kalevipoja Kojas meeskonnakoolitust teha ligi 100le inimesele.

Eelkõige lapsi ja koolinoori, ent ka täiskasvanuid kutsub Kalevipoja Koda looduskoolitustele. Idee tuli saunas, nagu meestel sageli. „Meil on üks vana jääger ja metsamees Vahur Sepp, mu sõber, kes käib lastele Eesti elusloodusest rääkimas,“ selgitab Soosaar. „Ta näitab Eesti loomade nahku ja toitumisjärgi (käbid, kopra näritud kepp) ning räägib väga ilmekalt sinna jutte juurde. Kõik on hiirvaikselt ja ammuli sui, ka täiskasvanud, kui ta räägib.“ Looduskoolitust teeb sihtasutus ka talvel, kui on eriti põnev lumel olevate jälgede pealt mõistatada, kellega tegu. Ja pärast lõkkel pannkooke teha.

Loodusest rääkides on paras aeg Hannes Soosaarelt, kes ise ka loodusfotograaf, küsida, mida siis teha, kui linnainimene metsas karuga kokku põrkab. Selle peale ta muigab ja ütleb, et tegelikult kardavad kõik Eestis elavad loomad inimest, välja arvatud kui nad haiged on. Ja lohutab, et kui oled poegade emakaruga otsustanud, siis ta enne alati hoiatab – esmalt mõiratab, siis teeb petterünnaku, joostes su poole, jäädes aga siiski seisma (ning taganedes). See rahustab maha küll 😊. Muidugi rohkem ei maksa karusid sel juhul häirida. Ent emakaruga ja tema poegade vahele jäädes tuleks kohe rahulikult kaugele taganeda. Päris kaugele.

Eelmine suvelavastus „Välek Vibulane“

Lisaks muuseumile (kus Kalevipoja temaatika korralikult selgeks räägitakse), teema- ja seikluspargile, looduskoolitustele ning muinasiaias mh asuvatele hiiglase mõõtu lauadele ja toolidele ootavad külastajaid Kalevipoja Kojas ka raamatukogu, käsitööd müüv varakamber, lisahoone, kus muldpõrandal istudes muistse aja tööriistu tundma õppida saab, ja palju muud. Üks põnevamatest tegemistest

on metsateater, millest nüüdseks on välja kasvanud Kalevipoja Suveteater.

„Mõte oli alguses kohalikele noortele õpetada proffide kõrval kõne- ja lavakunsti, näitlemist, laulmist,“ räägib Soosaar, „hiljem hakatakse ka tükki õppima, profinäitlejate kõrval ja profilavastaja käe all.“ Praeguseks on ettevõtmine nii menukaks muutunud, et eelmisel suvel tehti osaleda soovijatele juba konkurss. Teatritükidki muutuvad aina põnevamaks, eelmisel suvel lavastas Veikko Täär näiteks loo Välek Vibulasest, näitlejad tulid erinevatest teatritest üle Eesti, ja muidugi kohalikud noored.

Sel suvel etendatakse „Viru tangot“, mis räägib koomilise loo kahest eesti mehest, kes otsustavad soomlasteks hakata. Etendused toimuvad 29. juulist 7. augustini, kokku 8 korda. Tüki lavastab Kankku Kinkkunen Soomest, tuntumatest eesti näitlejatest on laval Mart Toome Tallinna Linnateatrist ja Anti Reinthal Eesti Draamateatrist. Soosaar kinnitab, et nii intrigeerivat tükki kutsuvad nad kindlasti vaatama ka Eesti ja Soome presidendid.

Põnevad tulevikuplaanid

Sihtasutuse kindel tulevikuplaan on seiklusparki edasi arendada, ehitades sinna näiteks kõrgelemendid. Et Soosaar ka ise palju turnimas käinud on, jagub vahvaid mõtteid küllaga, need tuleb vaid Kalevipojaga kooskõlastada ning välja ehitada.

Samuti näeb Hannes Soosaar vaimusilmas jõe äärde kerkivat erivajadustega inimestele mõeldud matkarada, et kõik, kel matkamispisik, seda ikka teha saaksid. Sinna saaks ratastooliga ligi, lugeda infotahvleid, uurida loomade jälgi, sõita vaatetorni jms. Matkaraja pikkuseks plaanib ettevõtlik mees veidi enam kui kilomeeter. „Eestis sellist erivajadustega inimeste matkarada pole, aga Soomes näiteks on neid palju. Tahame väga ka siia ühe sellise ehitada,“ loodab ta.

Peale selle on sihtasutuse plaanides muuseumihoone täielik renoveerimine koos lisaatraksioonidega. Soosaar usub: „Kui me seikluspargi ja muuseumi ilusti valmis saame, siis ma ei imesta, kui siin 20 000 inimest käiks. Meil on palju huvitavaid ideid!“ Sellest, et muuseumiga suured plaanid on, annab tunnistust ka see, et koostööd tehakse AHHA Teaduskeskuse inimestega. Vihjena – ehk saab tulevikus muuseumis isegi Kalevipoja endaga rammu katsuda.

Kus näeb Soosaar Kalevipoja Koda 20 aasta pärast? „Loodan, et ta on ikka olemas ja et inimesed teavad seda. Oleme ju ainukesed, kes Eesti rahvuseepost tutvustavad. Ka tahaks näha, et sihtasutus majandab end otsast lõpuni ise ära.“

Nii et nüüd ei jää üle muud kui testida oma teadmisi Eesti rahvuseeposest ning sammud Kalevipoja Kotta seada! Vahet pole, kas perega, sõpruskonnaga või töökaaslastega – terve päeva meeleolukas sisustamine on kindel. Ja ehk saab linnainimene üle ka oma hirmust metsaloomade ees.

www.kalevipojakoda.ee

Lõuna-Eesti suvised festivalid 2011

Pole vist enam kellelegi üllatuseks, et Lõuna-Eesti saab uhke olla väga paljude eriilmeliste ning põnevate festivalide üle. Teeme siinkohal osale neist ülevaatliku tiiru peale.

Esmalt võtame ette muusika- ja tantsufestivalid, kus suur valik ajab pea kergesti segi. Algatuseks tasub 17.-23. juunini külastada **Suure-Jaani Muusikafestivali**, mis on oma kauni loodusliku asukoha ja rikkaliku kultuuripärandi tõttu ideaalselt sobiv paik suvisteks kultuurisündmusteks. Igal aastal lisandub uusi huvitavaid kontserdipaiku, nt kohvik Arturi Juures, tuletõrjetorn, Olustvere loss, Lõhavere linnamägi ja Hüpasaare rabasaar. Kontserdid on toimunud nii sees kui väljas, keskpäeval, õhtul, hilistel öötundidel ja koidu ajal. Seejärel heida pilk peale ja tee paar hoogsat tantsusammu 11.-17. juulini Viljandis toimuval **Noore Tantsu Festivalil**, mis mõeldud eelkõige vabatantsu – rahva- ja peotantsu vahele jääva uue tantsukeele – viljelejaile. Pea täpselt samal ajal, 13.-17. juulini toimub Viljandis Eesti vanim, juba 1982. aastast

Võru Folklorifestival Uma Ehe

ja muusikuid, olla selliks ehtemeistrite juures, osta käsitöolistelt nende kaupa, mekkida uma ja hääd toitu ning veeretada pikas tantsurivis kokku elav ehe – Rõuge sõlg! Sind ootavad nii eksootiliste kaugemate naabrite kui ka lähemate häade üleaedsete folkloorirühmade kontserdid, meeleolukad esinemised noortelt, võistumängimine lõõtspillidel, võro keele, tantsu, pilli ja ehte meistiklassid, jutupesa nii suurele kui väikesele inimesele, laulud päikeseloojangule ning koos ülesvõetud ühislaulud, simmanid ja öökino. Folgifestivalile järgnevad 21.-23. juulil kuulu järgi Viljandi parim rokifestival **Rock Ramp** ning 23. juulil **Seto Folk „Kirriv päiv III“** Värska Laululaval, kus esinevad setu ansamblid, leelokoovid, rahvatantsurühmad, üksikpillimehed ja külalisesinejad. Toimuvad käsitöölaad ning seto meeste ja naiste leelo õpitoad.

Tartu kesklinna vallutavad 22.-24. juulini **Tantsivad Tartu Hansapäevad**. Samal ajal, 20.-24. juulil pöörleb Tartus ka Euroopa suurim rahvakunstide festival **Europeade** ning kaks festivali koos täidavad viie päeva jooksul terve Tartu linna laulu, tantsu ja pillilugudega. Linna platsidel, parkides ja laululaval esinevad mitu tuhat Euroopa rahva väarikat esindajat, kes tutvustavad suvises tudengilinnas oma kultuuri ja traditsioone.

Europeade Tartus

Viljandi Pärimusmuusika Festival

toimuv **Viljandi Vanamuusika Festival**, kus ühinevad iidse linna ilu ja sajanditega testitud muusika. Kontserdid toimuvad linna kirikutes, erinevates saalides ja linna muudes põnevates paikades. Ka Võrumaa on sellal usin! 14.-17. juulini peetakse Võrus **folkloorifestivali Uma Ehe**, mis pakub peadpööritavalt palju tegevusi. Näha ja kuulda võib 12 erineva riigi tantsijaid

Ning 28.-31. juulini paneb **XIX Viljandi Pärimusmuusika Festival** taaskord Viljandi lossimäed ja südalinna lõbusalt pulbitsema. Sedapuhku on teemaks „Rütm ja pulss“. Festivali fookusesse on seatud rütmilisuus. Pole oluline, kuidas rütmid tekivad, kas meloodiapilli, laulu, tantsu või trummiga. Tähtis on rütmid pillidel üles leida ning nendega kuulajaid ja tantsijaid inspireerida.

30. juulil ootab sind sümfooniakontsertide festival **Põltsamaa Fest 2011 Ooperigala**, kus Põltsamaa linna, Põltsamaa Felixi, Eesti Kontserdi ja Vanemuise teatri ühisel korraldusel jõuab publikuni suur galakontsert ooperiklassikast. Lavale astuvad Vanemuise teatri sümfooniaorkester ja Eesti Rahvusmeeskoor, dirigendiks loomulikult Eri Klas. Kontserdi juht „ooperiliteratuuri elav leksikon“ Arne Mikk on kokku pannud kava, mis seob endasse suure osa ooperiklassika

Leigo Järvemuusika Valgamaal

legendaarseid aariad, koore ja avamänge. Ning tingimata tuleb 5.-6. augustil minna **Leigo Järvemuusikat** nautima. Festivali esimene päev on pühendatud jazzmuusikale, esinevad muusikud Eestist ja mujalt. Teine päev on sümfoonilise muusika päralt, siis toimub juba traditsiooniks saanud Neeme Järvi meistiklass. Võib ju igaüks meist ajatut muusikat kuulates

unustada hetkeks reaalsuse ning harmoneeruda ümbritseva loodusega. Selles unistuses täiendavad esineja ja ümbritsev loodus koos elava tulega üksteist ehk loovad nii täiesti uue emotsionaalse keskkonna.

Kui mahti, külasta 6. augustil **XII Puhkpilliorkestrite festivali ToPoF 2011** Tormas, millega tänavu tähistatakse C. R. Jakobsoni 170. sünniaastapäeva. Terve päeva jooksul on pealtvaatajatel võimalik osa saada Soome-Eesti künnivõistlusest, nautida suuremaid ja väiksemaid etteasteid ning kontserte. Kohtud Lembit Saarsaluga, kes on lahkelt nõus jagama oma teadmisi ja arvamusi puhkpillimuusikast. Ja augusti keskel, täpsemalt 12.-13. augustil pakub kõrva- ja silmailu **loitsufestival „Tuld ja tõrva“** Tõrvas, mis toob vaatajateni parimad Eesti artistid koos müstiliste tulemängudega.

Teatri- ja filmisõbrad saavad maiustada 19.-21. augustini peetaval **Filmfestil 2011** Põltsamaal. Autohuvilistele pakub Lõuna-Eesti välja 21.-24. juunini toimuva festivali **Valga Cruising 2011** – tegu on Ameerika autode kokkutuleku ja rock'n roll festivaliga Valga linnas ja Taheva vallas Lepa külas.

Nautimaks erilisi maitseelamusi, mine 3. juulil Maasikafestivalile Pokumaal Põlvamaal, kus maasikakasvatavad pakuvad maitstahõrgutisi maasikatest, samuti saab osta valmistooteid ning toimub maasikasöömisvõistlus. 13. augustil hüppa läbi ka **VII Kalevipoja Kala- ja Veefestivalilt** Pala vallas ning 15.-20. augustil vaata ringi **Ökofestivalil** Põlvamaal, mis seekord talgutele kutsub. Nädala jooksul

Põlvamaa Ökofestival

toimuvad koolitused, kursused, work-shopid, retked loodusesse jpm. Lisaks toimub 27. augustil Jõgeval kuulus **Küüslaugu Festival**.

Küüslaugu Festival Jõgevamaal

Suvepuhkuse lõpule jõudes ei tohiks unustada külastamast veel kahte põnevat festivali – esiteks ootab 12.-14. augustil külastajaid müstiline ja ajas rändav **Mütöfest** Kassnurme mägedes. Meistrid, kes loovad ja õpetavad, laulikud, kes imelisel viisil vestavad kaugete aegade hiilgusest ja kangelastegudest, targad, kes pühendatud kadunud teadmistesse, laul

lõkketulede valgel, turniirid ja taplused, virvatuled rabaveerul, haldjate tants öös, seiklused, laat, soonetasumine ja tuleneelamine, saagusõnad ja kaetamised...
Tesisik peaksid militaarhuvilised 19.-20. augustil läbi käima Valga Militaarjaloo Festivalilt, kus eriliseks magnetiks on sõjameeste marss ning näidislahingud. Jõustruktuurid näitavad oma varustust, tehnikat ning võimekusi, pealtvaatajad saavad näha eelpool nimetatud jõustruktuuride demonstratsiooniesinemisi. Eriliseks magnetiks festivalil on sõjameeste marss ning näidislahingud.

Need olid mõistagi vaid pisikesed killukesed sellest, mida Lõuna-Eesti peale kauni looduse oma külalistele pakub. Seega tuleb aga sammud siiakanti seada ja Lõuna-Eestit põhjalikumalt avastama asuda. Seda viimast tasub teha ka kohalikel 😊.

Lõuna-Eesti juba ootab sind!

